

БАТЛАВ.
МОНГОЛ УЛСЫН САЙД,
ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГ
ЭРХЛЭХ ГАЗРЫН ДАРГА

Д.АМАРБАЯСГАЛАН

БАТЛАВ.
ХУУЛЬ ЗҮЙ, ДОТООД
ХЭРГИЙН САЙД

Х.НЯМБААТАР

ТӨРИЙН БУС БАЙГУУЛЛАГЫН ТУХАЙ ХУУЛЬД НЭМЭЛТ ОРУУЛАХ ТУХАЙ ХУУЛИЙН ТӨСЛИЙН ҮЗЭЛ БАРИМТЛАЛ

Нэг.Хуулийн төсөл боловсруулах болсон үндэслэл, шаардлага

1.Монгол Улсын нэгдэн орсон Иргэний болон улс төрийн эрхийн олон улсын пактын 22 дугаар зүйлд “Хүн бүр бусадтай эвлэлдэн нэгдэх, түүний дотор өөрийн эрх ашгийг хамгаалах үүднээс үйлдвэрчний эвлэл байгуулах буюу түүнд элсэх эрхтэй.” хэмээн иргэдийн эвлэлдэн нэгдэх эрх нь улс төрийн болон нийгэм соёлын бусад эрхээ эдлэх, хамтдаа улс орны хөгжлийн үйл явцад оролцох боломжийг хангахад чухал нөлөөтэй болохыг тодотгон гишүүн улс орнуудын Засгийн газрыг үүрэгжүүлсэн байдаг.

Монгол Улсын Үндэсний аюулгүй байдлын үзэл баримтлалын 3.3-т “Хүний эрх, эрх чөлөөг хангаж, үндсэн хуульт байгууллыг бататгаж, хууль дээдлэх ёс, монгол төрийн залгамж чанар, үндэсний эв нэгдлийг сахин дээдэлж, төрийн удирдлагыг бэхжүүлж, улс төрийн нам, иргэний нийгмийн байгууллага, чөлөөт хэвлэл мэдээллийн төлөвшилийг дэмжиж, нийгмийн дэг журам, тогтвортой байдлыг хангах нь дотоод аюулгүй байдлын үндэс мөн.” хэмээн тодорхойлж, улмаар тус чиглэлд аюулгүй байдлыг хангахын тулд “... аж ахуйн шинжтэй чиг үүргүүдийг иргэний нийгмийн байгууллагаар... гүйцэтгүүлэх бодлого баримтална.”, “Төрийн бодлого боловсруулах, төрд хяналт тавихад төрийн бус байгууллагын тэгш оролцоо, зөвшилцлийг хангах замаар иргэний нийгмийн төлөвшилийг дэмжинэ. Нийгэмд үйлчилдэг төрийн бус байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжсэн эрх зүйн орчныг бүрдүүлж, төр-иргэний нийгмийн хамтын ажиллагааны бүтээлч арга, хэлбэрүүдийг хөгжүүлнэ” хэмээн тусгасан.

Монгол Улсын Их Хурлын 2020 оны 52 дугаар тогтоолоор баталсан “Алсын хараа 2050” Монгол Улсын урт хугацааны хөгжлийн бодлого”-ын Зорилго 5-д “Монгол хүний хөгжлийг хангасан ухаалаг-тогтвортой засаглал тогтож, захиргааны оновчтой бүтэц зохион байгуулалт бүхий төрийн алба төлөвшин, цахим технологид тулгуурласан иргэн төвтэй төрийн үйлчилгээнд бүрэн шилжиж, **төр-хувийн хэвшил-иргэний нийгмийн хамтын ажиллагаа бүх хүрээнд өргөжин**, хүний эрхийг бүрэн хангасан, шударга ёсны тогтолцоо төлөвшсөн, авлигагүй улс болно.” гэсэн зорилтыг дэвшүүлж, энэхүү зорилтыг хэрэгжүүлэх үе шатыг “Бодлого боловсруулах, хэрэгжүүлэх, хяналт тавих үйл явцад хувийн хэвшил, иргэний нийгмийн оролцоо хангагдаж, хамтын ажиллагаа бэхжих нөхцөл бүрдэнэ.” гэж, “Иргэний нийгмийн байгууллагууд бие даан хөгжих эрх зүйн орчныг бүрдүүлнэ.” гэж тус тус тусгасан.

Иргэний нийгэм, иргэний нийгмийн байгууллагын чадамжийг дээшлүүлэх, тогтвортой байдлыг хангах, төр, иргэний нийгмийн хамтын ажиллагааны тогтолцоог боловсронгуй болгох зорилго бүхий иргэний нийгмийн талаар төрөөс баримтлах бие даасан бодлого зайлшгүй шаардлагатай байна.

Түүнчлэн сүм хийд, улс төрийн нам, үйлдвэрчний эвлэл, худалдаа, аж үйлдвэрийн танхим, улаан загалмайн байгууллага зэрэг эрх зүйн тусгай зохицуулалт бүхий байгууллага нь иргэний нийгмийн бүрэлдэхүүн хэсэг бөгөөд эдгээрийг бүгдийг хамруулсан нэгдсэн бодлого үгүйлэгдэж байна.

Ийнхүү ардчиллын үнэт зүйлийг хамгаалах, хүний эрх, эрх чөлөөг хангах, төрийн бодлого, төлөвлөлт, хэрэгжилт, хяналтад иргэний нийгмийн байгууллагын оролцоог нэмэгдүүлэх, иргэний нийгмийн хөгжлийг дэмжих, чадварлаг, хараат бус иргэний нийгмийг бүрдүүлэх, төр, иргэний нийгмийн бүтээлч хамтын ажиллагааг төгөлдөршүүлэхэд чиглэсэн төрөөс иргэний нийгмийн талаар баримтлах бодлогыг тодорхойлж, ийнхүү төр, иргэний нийгмийн хамтын ажиллагаа нь улсын хөгжлийг хангах суурь стратеги болно гэж үзэж байна.

Дээр дурдсан олон улсын гэрээ, конвенцид нийцүүлэх, урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичигт тусгасан зорилтыг хэрэгжүүлэх үүднээс бие даасан “Төрөөс иргэний нийгмийн талаар баримтлах бодлого”-ыг батлуулах шаардлагатай байх бөгөөд энэхүү бодлогыг батлах эрх зүйн орчинг тодорхой болгон бүрдүүлэх зайлшгүй шаардлагатай байна.

Иймд Төрийн бус байгууллагын тухай хуульд нэмэлт оруулах тухай хуулийн төслийг боловсруулах шаардлагатай байх бөгөөд ингэснээр Хөгжлийн бодлого, төлөвлөлт, түүний удирдлагын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.11-д “Бусад хууль тогтоомжид заасан “төрөөс баримтлах бодлого” гэснийг энэ хуулийн 6.2, 6.5, 6.7, 6.8, 6.9 дэх хэсэгт заасан хөгжлийн бодлого, төлөвлөлтийн баримт бичгийн төрөлд, “үндэсний хөтөлбөр” гэснийг энэ хуулийн 6.5-д заасан Хөгжлийн зорилтот хөтөлбөрт тус тус хамааруулж ойлгоно.” гэж заасантай уялдах болно.

Хоёр.Хуулийн төслийн бүтэц, зохицуулах харилцаа, хамрах хүрээ

Хуулийн төсөл нь Хууль тогтоомжийн тухай хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.5.2-т заасанчлан хуульд нэмэлт оруулах тухай төслийн төрөлд хамаарна.

Хуулийн төслөөр “Төрөөс иргэний нийгмийн талаар баримтлах бодлого”-ыг Засгийн газрын боловсруулснаар, Улсын Их Хурал батлах зохицуулалтыг нэмнэ.

Гурав.Хуулийн төсөл батлагдсаны дараа үүсч болох эдийн засаг, нийгэм, хууль зүйн үр дагавар, тэдгээрийг шийдвэрлэх талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээний санал

Хуулийн төсөл батлагдсанаар “Төрөөс иргэний нийгмийн талаар баримтлах бодлого”-ыг батлах эрх зүйн орчин тодорхой болно.

Ингэснээр Монгол Улсын нэгдэн орсон олон улсын гэрээнд нийцүүлэх, урт хугацааны хөгжлийн бодлогын баримт бичигт тусгасан зорилтыг хэрэгжүүлэх боломж бүрдэнэ.

Хуулийн төсөл батлагдахтай холбогдуулан аливаа зардал үүсэхгүй.

Дөрөв.Хуулийн төсөл нь Монгол Улсын Үндсэн хууль, Монгол Улсын олон улсын гэрээ болон бусад хуультай хэрхэн уялдах, хуулийг хэрэгжүүлэхэд шинээр боловсруулах, хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хүчингүй болсонд тооцох тухай хууль тогтоомжийн талаарх санал

Хуулийн төслийг Монгол Улсын Үндсэн хуульд нийцүүлэн боловсруулна.

Хуулийн төсөлтэй холбогдуулан дагалдуулан боловсруулах хууль тогтоомжийн төсөл байхгүй. Харин хуулийн төсөлтэй “Төрөөс иргэний нийгмийн талаар баримтлах бодлого батлах тухай” Улсын Их Хурлын тогтоолын төслийг боловсруулж, хамтад нь Монгол Улсын Их Хурлаар хэлэлцүүлэх болно.

---oOo---